

**Poseta Komiteta za
jednakost i nediskriminaciju
Parlamentarne skupštine
Saveta Evrope**

**Postoji prostor za
unapređenje prava
manjina**

54

Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

jun 2019

Repčekova: Otvaramo teme ljudskih i manjinskih prava

**Radojičić: Dekada nije
dovoljna da se problemi Roma
reše**

**Pripadnici srpske i
hrvatske manjine
žele biti most
saradnje**

Postoji prostor za unapređenje prava manjina

Centar za regionalizam uz podršku fondacije „Hanns Seidel“ organizovao je 18. juna u Galeriji Matice srpske u Novom Sadu konferenciju „Status i položaj nacionalnih manjina u državama nastalim raspadom SFRJ“. Eksperti iz Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Severne Makedonije i Srbije govorili su o zakonskim i institucionalnim okvirima u njihovim zemljama, kao i o stvarnom stanju ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

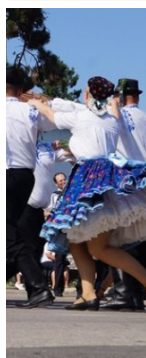
Radojičić: Dekada nije dovoljna da se problemi Roma reše

Tokom dva dana, od 20. do 21. juna, u Beogradu je održana Regionalna konferencija „Dekada inkluzije Roma: nasleđe, stečeno iskustvo, najbolji primeri i šta dalje?“. Konferencija je održana u organizaciji Ambasade Slovačke Republike u Beogradu i Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Republike Srbije, dok je u pripremi konferencije učestvovao veliki broj programskih partnera iz redova domaćih i međunarodnih tela i organizacija a glavni implementacioni partner bio je Centar za istraživanja migracija iz Beograda.

Održana svečana akademija „Dan Ivana Antunovića“

U Velikoj večnici Gradske kuće u Subotici 14. juna je, u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća, obeležen praznik hrvatske zajednice „Dan Ivana Antunovića“. U okviru obeležavanja ovog značajnog datuma za hrvatsku zajednicu, najuspešnijim učenicima osnovnih i srednjih škola koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku uručene su zahvalnice i nagrade.

Festival „Tancuj, tancuj...“ – praznik za dušu u Gložanu

U amfiteatru na otvorenom, koji se nalazi u sklopu Sportsko-rekreativno-prosvetnog centra u Gložanu, 15. juna održan je 49. folklorni festival „Tancuj, tancuj...“. Festival ima za cilj negovanje i očuvanje muzike, pesme, igara i običaja Slovaka.

Ako imate pitanja vezano za funkcionisanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

Da li su na pomolu dugotrajna rešenja?

Da bismo se upoznali sa određenom državom, moramo se pre svega upoznati sa njenim građanima. Zvaničnici naše države često ponosno ističu široku paletu jezika, kultura i običaja građana Srbije po čemu je ona prepoznatljiva u svetu. Da bi se ovaj pozitivni primer održao, neophodno je kontinuirano ulaganje i podrška razvoju svih aspekata života građana, kako većinskog naroda, tako i pripadnika manjina. Njihovo uključivanje u društvo nije samo zadatak koji treba ispuniti na putu ka Evropskoj uniji, već predstavlja i doprinos u shvatanju značaja ostvarivanja ljudskih prava, jer svako od građana naše države može u određenom trenutku smatrati da su mu narušena ljudska prava i svrstati se u grupu „manjina“.

U slučaju stvarnih pripadnika manjina, posebno onih iz ranjivijih grupa, situacija je mnogo teža. Pored brojnih problema, diskriminacija je možda najveći problem sa kojim se susreću pripadnici određenih manjina. U ovom kontekstu treba posebno naglasiti pripadnike romske manjine. I ove godine, na Međunarodni dan Roma, istaknuto je da su Romi i dalje diskriminisani, marginalizovani i isključeni, kao i da se suočavaju sa različitim kršenjima i uskraćivanjem prava u svim segmentima života. Međutim, treba istaći i to da naša država ulaže velike napore kako bi se ovaj problem prevazišao, ili pak u velikoj meri suzbio. Na primer, izmenama Zakona o vanparničnom postupku omogućen je naknadni upis rođenja lica koja nisu upisana u matičnu knjigu rođenih, povećan je obuhvat romske dece u osnovnom obrazovanju a pomoci su načinjeni i kod upisa učenika i studenata romske nacionalnosti u srednje škole i na fakultete. Posebnu ulogu u celokupnom procesu imaju i zdravstvene medijatorke, čiji je zadatak ne samo povezivanje romske zajednice sa zdravstvenom službom, već i edukacija i vođenje evidencije o njihovom zdravstvenom stanju.

Ovo su samo neki od ispunjenih ciljeva Vladine „Strategije za unapređivanje položaja Roma 2009 – 2015“, no, s obzirom na to da Strategija nije otklonila glavne prepreke za socijalno-ekonomsku integraciju romske manjine, pristupilo se novoj Strategiji koja se odnosi na period od 2016. do 2025. godine. Da li će ova strategija ostvariti primarni cilj, da pripadnici romske manjine zaista budu ravnopravni i jednaki građani Srbije, ostaje da se vidi. Politička volja postoji, brojni mehanizmi postoje, ali za napredak je neophodna i čvrsta volja samih pripadnika romske manjine, koji i sami moraju inicirati određene promene i tako doprineti boljem položaju svog naroda i promeni svesti svih građana.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

www.minoritynews.rs
Minority News Portal

mesto za sve

Otvaramo teme ljudskih i manjinskih prava

R

epublika Slovačka je ove godine preuzela jednogodišnje predsedavanje Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju i time ispred sebe postavila velike ciljeve koje treba ostvariti u toku dvanaest meseci. O ovim ciljevima, ali i o slovačkoj manjini u Srbiji, razgovarali smo sa NJ. E. Dagmar Repčekom, uoči Regionalne konferencije posvećene inkluziji Roma, čiji je organizator bila i Ambasada Slovačke Republike u Srbiji.

Prvog januara 2019. godine, Slovačka je preuzela dvanaestomesečno predsedavanje Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju. Koje su prioritetne oblasti slovačkog predsedavanja u ovom periodu izuzetno složenih i velikih razlika, kao i pretnji po nacionalnu i međunarodnu bezbednost?

Ovo je prilično složeno pitanje, jer odluka o tome koji će se prioriteti rešavati tokom predsedavanja ne zavisi uvek samo od same predsedavajuće države. Prilikom odlučivanja moramo da razmislimo i o tome kakve izazove donosi sadašnje vreme, kao i o tome koje je izazove rešavalo prethodno

predsedništvo, budući da tri države koje predsedavaju OEBS-om intenzivno sarađuju u takozvanoj „trojci“. Slovačka je, zapravo, bila postavljena pred postojeće izazove, a to su opšta regionalna sigurnost, evropska sigurnost, a takođe i rešavanje konflikta na istoku Ukrajine, koja je naš neposredni sused. Tako je jedan od glavnih prioriteta uloga ove organizacije kao medijatora u rešavanju sukoba u Ukrajini, na način na koji ona rešava sukobe u drugim delovima sveta. S obzirom da se organizacije multilateralnog sistema nalaze pod pritiskom raznih kriza, koje proizilaze iz često nepreglednih konfliktnih situacija u celom svetu, sledeći prirodni

prioritet je efikasan multilateralizam, i povratak poverenja u multilateralne organizacije. Bilo da je reč o OEBS-u, OEES-u ili UN-u, svim ovim velikim međunarodnim nadnacionalnim organizacijama je potrebno da u kompleksnom sistemu međunarodnih odnosa imaju dovoljno poverenja i autoriteta. I, naravno, naša sledeća uloga je, s obzirom da je Slovačka poznata kao uspešan medijator, približavanje ove organizacije javnosti, približavanje ljudima. Drugim rečima, treba aktivno da razgovaramo sa svim uključenim akterima i predstavimo OEBS kao organizaciju koja jedina stvara platformu za dijalog suprotstavljenih strana na zapadu i istoku,

severu i jugu, i koja pokušava da reši sve trenutne izazove vremena u kojem živimo. Mislim da, kada pogledamo kako je zacrtan program našeg predsedavanja, uspešno ispunjavamo naše prioritete.

Kako biste sumirali prvih šest meseci slovačkog predsedavanja OEBS-om?

Sa tačke gledišta Ambasade Slovačke Republike u Srbiji i Ministarstva spoljnih i evropskih poslova SR, rekla bih da je ovaj šestomesečni period bio intenzivniji u poređenju, na primer, sa šestomesečnim predsedavanjem Evropskim savetom 2016. godine. To predsedavanje je proticalo uglavnom po automatizmu i, prirodno, zahvaljujući i velikoj pomoći iz Brisela. Za razliku od toga, danas smo postavljeni pred mnoge zadatke, koje moramo da rešavamo sami. I, naravno, OEBS se zasniva na tri dimenzije: na političkoj, ekonomsko-ekološkoj i ljudsko-pravnoj, i moramo nastojati da obuhvatimo sve tri dimenzije. Za to je neophodna saradnja naše Ambasade, koja je odgovorna za svoje aktivnosti, i ministarstva u Bratislavi, koje je prirodni centar našeg predsedavanja. Moram da istaknem da smo zahvaljujući izuzetnoj aktivnosti našeg ministra, gospodina Lajčaka, uspeli da ispunimo naša obećanja – pored ostalog i zato što je ministar u stanju da proputuje ceo svet i poseti sve misije OEBS-a. Iz priča znam da je posetio države i misije OEBS-a koje godinama nije posetio nijedan predstavnik OEBS-a, naročito ne predsedavajući, pri čemu se trudimo da ostvarimo takav koncept dijaloga, u koji će biti uključeni svi delovi sveta koje ova organizacija obuhvata.

Na isti način su planirane i aktivnosti, da sačuvaju svoj globalni karakter, ali da, istovremeno, njihovi delovi mogu da se održavaju i u pojedinim regionima, i da se tako odraze na iskustva, izazove i zahteve upravo ovih regiona. A jedan takav region je i Zapadni Balkan. To znači da niz događaja, koji se održavaju u Slovačkoj, odnosno u stalnom Sekretarijatu, ili u stalnoj misiji, organizujemo i ovde, u Beogradu. Beograd smo izabrali zbog toga što ovde imamo najveću

ambasadu, koja sasvim prirodno realizuje regionalne aktivnosti. Među zanimljivim događajima predsedavanja je recimo velika konferencija o kibernetičkoj bezbednosti, koja se održala početkom juna u Bratislavi, ali naša ambasada je još u februaru ove godine realizovala sa partnerima sličnu konferenciju u Beogradu. Ako govorimo o prioritetima fokusiranim na ekološko-ekonomsku dimenziju, u martu smo organizovali konferenciju sa ciljem da se prenesu slovačka i evropska iskustva u upravljanju otpadom, konkretno komunalnog otpada i otpadnih voda. Naravno, značajna je i politička dimenzija OEBS-a. U njemu se, kao predsedavajući, bavimo ozbiljnim pitanjem reforme i upravljanja u sektoru bezbednosti. Ovako fokusirana globalna konferencija biće održana u Bratislavi u septembru, a kada su u pitanju regionalne konferencije, dvodnevna je već održana na Zapadnom Balkanu - 4. i 5. juna u Beogradu. Prvi dan smo otvorili aktivnom debatom na visokom nivou, kojoj je prisustvovalo oko 150 učesnika. Bila sam veoma iznenađena, jer su me mnogi uveravali da je ova tema u današnjem svetu, zapravo mrtva, a ispostavilo se da nije. A, po mom mišljenju, naročito je važna upravo u ovom regionu, što smo zatim videli i drugog dana, na ekspertskom panelu, koji je održan u našoj ambasadi. Za rešavanje problema bezbednosnog sektora bilo je zaista veliko interesovanje, a kako se ovaj region još smatra postkonfliktnim, uspeli smo da otvorimo novu temu, kojom bi OEBS mogao u budućnosti da se bavi. Konkretno je reč o postkonfliktnim traumama, koje za posledicu imaju da mnogi ljudi žive u prošlosti i nisu u stanju da se izvuku iz nje. To rezultira atmosferom nasilja među stanovništvom, kao i visokim procentom posedovanja nelegalnog oružja. Nažalost, ni porodični sukobi se ne rešavaju mirnim putem, kada pročitamo vest o nasilju u porodici u regionu, u poredjenju sa ostalim delovima sveta, ovde ne dominira seksualno nasilje, već se tu radi izričito o oružanom nasilju, naročito prema ženama, gde muškarci ženu teško rane ili čak i ubiju. Ove teme zaslužuju našu pažnju.

Zato smo u našoj Ambasadi otvorili još jednu temu - a to je upravo ta ljudska dimenzija. Jedan od takvih događaja je, upravo, i konferencija posvećena ljudskim i manjinskim pravima sa posebnim fokusom na položaj romske zajednice, na kojoj se osvrćemo na Dekadu inkluzije Roma, koja je zvanično završena 2015. godine. Moramo da postavimo pitanja kakav je ona imala značaj, šta se postiglo, šta se promenilo, i da li se promenio život romske zajednice nabolje? Bilo je tu i dobrih projekata, koji su imali i konkretne rezultate sa gledišta dugoročnosti, ali je ipak neophodno razmisliti o tome šta treba raditi dalje i kako iskoristiti naša iskustva. Ovaj moto je sadržan i u samom nazivu konferencije. Mi želimo da privučemo brojne institucije da se uključe u rešavanje ovog problema i posvete mu se u budućnosti.

Sledeći, možda i poslednji događaj ovog tipa koji će se direktno odnositi na položaj žena, biće ili panel ili čak posebna konferencija u okviru Beogradskog bezbednosnog foruma, koji počinje 16. oktobra. Upravo tog prvog dana bismo u program hteli da uključimo i ovu konferenciju, koja bi trebalo da bude posvećena Rezoluciji SB UN br. 1325 pod nazivom „Žene, mir i bezbednost”, jer želimo da otvorimo diskusiju o ulozi žena u ovom regionu. Ne samo sa stanovišta Rezolucije, koja se odnosi na žene u civilnim misijama ili u vojsci, već i sa stanovišta društvenog položaja žena ili prisutnosti žena u politici. Sećam se kada sam pre četiri godine došla u Srbiju, bila sam na polaganju venaca, što se ovde dešava češće nego igde drugde na svetu, i čula sam ministra odbrane, koji je rekao da nikada neće zaboraviti žrtve ratova u kojima je Srbija izgubila više od polovine muške populacije. Kada čujete ovu ogromnu cifru, odmah shvatite koliko je velika trauma ovdašnjeg stanovništva. I zato mislim da su žene zaista odigrale veoma značajnu ulogu u oživljavanju ovog društva i da su na sebe preuzele mnogo poslova koje obavljaju muškarci. Raduje me što je u ovoj državi uloga žena prilično velika i vidljiva.

Slovačka kao predsedavajuća OEBS-om globalno je veoma aktivna. U Beogradu ste 4. juna organizovali regionalnu debatu na visokom nivou o upravljanju i reformi bezbedonosnog sektora koja je okupila preko sto visokopozicioniranih stručnjaka i uticajnih činilaca u nacionalnim bezbedonosnim službama, kao i predstavnike akademskog i civilnog društva iz zemalja jugoistočne Evrope. 20. i 21. juna jedan ste od koorganizatora još jedne velike regionalne konferencije. U pitanju je konferencija posvećena inkluziji Roma. Šta Vas je motivisalo da pažnju usmerite baš na ove dve teme na zapadnom Balkanu?

Kada razgovaram sa mnogim mojim poznanicima, uključujući i ambasadore, svi oni usmeravaju svoje napore uglavnom na to kako bi se izjednačio, odnosno poboljšao životni standard, kako bi se ispunili neophodni kriterijumi koji proizilaze iz procesa evrointegracija, usvajale mere kojim bi se sprečio odlazak mladih ljudi, itd. A u celom tom spletu se zaboravlja na to da je Srbija multinacionalna država i da tu postoje mnoge manjine – mislim da je više od 17-18 manjina zvanično priznato – a jedna od tih manjina je i romska manjina, koja je prilično nehomogena i teško nalazi svoje predstavnike u državnim institucijama. Često joj ostaje samo nevladin sektor, kako bi ostvarila svoje prioritete. Nažalost, romska zajednica često ostaje u pozadini i na njihov položaj se često zaboravlja. A upravo OEBS, u onoj ljudsko-pravnoj dimenziji, ukazuje na potrebu pomoći ovim zajednicama i vraćanja nade u bolji život. Naravno, kada je reč o ovoj temi, treba početi od samog početka, konkretno od obrazovanja Roma. Treba početi s tim da im se obezbedi pristojno stanovanje, da usvoje opšteprihvaćene društvene norme, kako bi ih prihvatila zajednica u kojoj žive. Mislim da je obrazovanje osnovni temelj svega toga. U okviru konferencije smo hteli da predstavimo one najbolje primere i iskustva iz prakse, da bi i drugi mogli da nešto nauče iz njih. To su pozitivni primeri ne samo iz Srbije, već i iz drugih zemalja u regionu, i na

kraju mogu da kažem da ćemo i iz Slovačke imati predstavnike takozvanih „zdravih zajednica“, koji će predstaviti projekat koji kod nas uspešno funkcionise već desetak godina.

Da li možete nešto više da nam kažete o predstojećoj konferenciji o dekadici inkluzije Roma?

Zbog toga što nas, u stvari, interesuje kojim sve izazovima je izložena romska zajednica, 20. juna planiramo svečani koktel, gde će biti prilika da se učesnici međusobno upoznaju i razgovaraju o kulturnom identitetu Roma. Danas postoje institucije koje se time bave profesionalno, na primer, osnovana je evropska organizacija ERIAC, sa sedištem u Berlinu, koja se bavi evropskim kulturnim identitetom Roma. Bilo bi mi drago da se Srbi više angažuju u okviru ove organizacije. U februaru je tim povodom organizovana konferencija ERIAC, pod pokroviteljstvom Saveta Evrope, ali posećenost nije bila velika i nadam se da će ovakva prilika u budućnosti biti bolje iskorišćena.

Ceo program naše konferencije je napravljen tako da ćemo se, u uvodu, uopšteno baviti pitanjem inkluzije Roma, a zatim ćemo se baviti pojedinim segmentima. Odnosno konkretnim oblastima koje sam već pomenula kao najvažnije: obrazovanjem, prekvalifikacijom, zapošljavanjem Roma, jer kada je čovek zaposlen i prima platu za svoj rad, on može adekvatno da se brine o svojoj porodici. Sledeći panel je o stanovanju, gde ćemo se baviti pitanjima socijalnog stanovanja, pitanjima usvajanja pravila za izgradnju sopstvenih kuća ili stanova. Tu ćemo rešavati pitanje prihvatanja ove zajednice od strane zajednice koja već postoji, odnosno prihvatanje romskog stanovništva. Teme kojima se bave posebni paneli su veoma važni sa aspekta života i razvoja Roma. Jedan od njih je i panel o položaju Romkinja, zato što u ovoj oblasti treba rešavati zaista mnoštvo problema, počevši od nasilja, neadekvatnog plaćanja, nedovoljnog obrazovanja Romkinja, ali takođe i pitanje dečijih brakova koji se i dan-danas sklapaju, brakova sa devojkicama

koje su u suštini deca. Ovo je tragedija koja više ne bi trebalo da postoji u društvu. I, poslednji panel, koji ne smatram ništa manje važnim, je panel na temu zdravlja, gde želimo da razmotrimo usvajanje neophodnih zdravstvenih i higijenskih navika koje su preduslov za već pomenuto prihvatanje. Takođe ćemo se fokusirati na klasične zdravstvene politike romskog stanovništva, od preventivnih pregleda do redovnih vakcinacija. Našu pažnju i ovde privlači pitanje romskih žena, jer većina pokušava da izbegne ginekološke preglede, često su to porodice sa mnogo dece, tako da je zaista važno da se ovde postavi pitanje zdravlja, i da budu nađena adekvatna i dostupna rešenja za romsku zajednicu.

Odnosi Republike Srbije i Republike Slovačke, kao i odnosi između naših naroda tradicionalno su veoma bliski i prijateljski. Prema popisu iz 2011. godine u Srbiji živi više od 52.000 Slovaka, pretežno u Vojvodini, gde su treća nacionalna zajednica po brojnosti. Kakvu vrstu podrške pruža vlada Republike Slovačke pruža Slovacima koji žive van matice, uključujući naravno i slovačku manjinu u Srbiji? Da li, po Vašem mišljenju, postoje oblasti u kojima je moguće ostvariti dalji napredak u vezi sa položajem slovačke nacionalne manjine u Srbiji?

Ako počnem sa nekim brojevima, istina je da je prilikom zvaničnog popisa bilo više od 50.000 Slovaka, konkretno 52.750. Nažalost, moram da konstatujem da se ovaj broj konstantno smanjuje i videćemo na sledećem popisu stanovništva koliko Slovaka zaista živi u Vojvodini. Procenjuje se da je između 10.000 do 15.000 ljudi u međuvremeno otišlo iz Srbije, u Slovačku ili u druge zemlje. Njihov ukupan broj će biti sigurno znatno manji, ali verujem da ipak neće biti tako katastrofalan. Primetno je, ipak, da se smanjuje broj upisane slovačke dece u osnovne i srednje škole. Ne mislim da se rađa značajno manje dece, već da se sklapa manje brakova, zato što mladi ljudi jednostavno više nisu ovde, mnogi su otišli. Mi nastojimo da naše programe prilagodimo prirodi

naše slovačke manjine. U Slovačkoj postoji specijalna vladina kancelarija, to je Kancelarija za Slovake koji žive u dijaspori, i ta kancelarija, u stvari, finansijski upravlja programom, odnosno vladinom podrškom Slovacima koji žive u inostranstvu, uključujući i Srbiju. Srbija se ubraja među zemlje sa najvećim brojem pripadnika Slovačka koji žive van granica Slovačke, i godišnje se iz ove kancelarije izdvaja između 180.000 i 200.000 evra za razne projektne aktivnosti slovačke nacionalne manjine u Srbiji. Ova podrška je manje-više stalna. Naravno, slovačka nacionalna manjina ima mogućnost da aplicira za finansiranje projekata u subvencionisanim programima raznih sektorskih ministarstava u Slovačkoj, kao što je, na primer, Ministarstvo kulture. Novina je da sledeće godine Ministarstvo životne sredine planira da pokrene program za finansiranje upravo rešavanja problema otpadnih voda. Mislim da su Slovaci koji žive u Srbiji veoma dobro upoznati o mogućnostima finansiranja, ali su glavni sponzori očuvanja slovenstva Kancelarija za Slovake koji žive u dijaspori i Ministarstvo kulture SR. To

ne predstavlja neki veliki problem, jer slovačka manjina živi u Vojvodini u prilično zatvorenim zajednicama – imamo naprimer sela, kao što je Padina, gde čak 98% stanovništva čine Slovaci i istovremeno pripadaju Evangelističkoj crkvi augsburške veroispovesti, što ih po religiji u određenoj meri integriše.

Mi razmatramo i neke novije oblike podrške za Slovake, jer i mene lično zabrinjava činjenica da mnogi od njih odlaze. I, naravno, kolorit Srbije je divan i zbog toga što ovde postoji raznolikost nacionalnih manjina, gde god da krenete, od severa na jug, naći ćete potpuno drugačiji ambijent, druge običaje. Možda je u tome budućnost srpskog turizma. U bliskoj budućnosti ćemo da razmatramo novi koncept podrške Slovacima u inostranstvu, a razmišlja se i o modelu kojim bi se obezbedile stipendije za studiranje na srpskim univerzitetima. U današnje vreme mladi ljudi koji studiraju u inostranstvu nemaju običaj da se vrate, a nama je u interesu da mladi ljudi ne napuštaju zemlju, već da joj pomognu da se promeni. Srbija

je divna zemlja, i mislim da je na dobrom putu da se promeni na bolje, što ljudi koji žive ovde i zaslužuju.

Na kraju, dozvolite mi da spomenem i jedan potpuno novi aspekt koji je predstavio premijer Vlade SR Petar Pelegrini tokom svoje nedavne posete Srbiji. Sa premijerkom Anom Brnabić su potpisali sporazum o izmirenju tzv. klirinškog duga, koji je nastao u vreme Jugoslavije, a već smo se interno dogovorili da će deo tog duga biti vraćen Srbiji u korist slovačke nacionalne manjine. Konkretno, razmišljamo o izdvajanju ovih sredstava za izgradnju takozvanog Slovačkog doma u Novom Sadu, u kojem bi sedišta imale sve centralne institucije slovačke nacionalne manjine, redakcija slovačkog nedeljnika „Hlas ľudu“, emisije, u zgradi bi postojala pozorišna sala, gde bi mogla da se predstavi slovačka umetnost, gde bismo dostojanstveno mogli da se predstavimo srpskoj javnosti. Tako da se nadam da ću, pre isteka mog mandata, uspeti da položim taj kamen temeljac, a onda ću, mirne duše, poći kući.

Objavljen usaglašeni Nacrt revidiranog Akcionog plana za Poglavlje 23

Izvor: Vlada Republike Srbije

Ministarstvo pravde Vlade Republike Srbije saopštilo je 10. juna da je na svojoj internet prezentaciji objavilo novu verziju revidiranog Akcionog plana za Poglavlje 23, koja je rezultat višemesečnog konsultativnog procesa, kako sa pravosudnim institucijama, tako i sa organizacijama civilnog društva.

Navedena verzija revidiranog Akcionog plana prosleđena je i Evropskoj komisiji u Brisel, čiji će eksperti dati mišljenje i preporuke za dalje unapređenje pomenutog teksta.

Nakon usaglašavanja teksta sa preporukama iz Brisela, ponovo će biti otvorena javna rasprava u cilju nastavka transparentnog i inkluzivnog procesa izrade finalne verzije revidiranog Akcionog plana za pomenuto poglavlje.

Konsultativni proces izmene navedenog dokumenta otpočeo je još sredinom 2018. godine, kada je više od pedeset institucija, koje su nosioci aktivnosti u ispunjavanju mera i ciljeva iz Akcionog plana za Poglavlje 23, uzelo učesće u izradi dokumenta. Pored toga, Ministarstvo pravde je organizovalo i okrugle stolove za predstavnike civilnog sektora, čiji su komentari bili od velike važnosti prilikom revidiranja teksta Akcionog plana, što pokazuje i činjenica da je više od polovine od ukupnog broja preporuka nevladinih organizacija usvojeno.

Pored teksta revidiranog Akcionog plana za Poglavlje 23, na internet prezentaciji Ministarstva pravde svi zainteresovani mogu naći i Izveštaj u kome se objašnjava koje su sve organizacije ci-

vilnog društva poslale svoje komentare, da li su oni usvojeni ili nisu, sa obrazloženjem zašto nisu, ukoliko je to slučaj.

Jedna od bitnih novina u tekstu Revidiranog akcionog plana za Poglavlje 23 odnosi se na formiranje posebnog Koordinacionog tela Vlade Srbije, čija će uloga biti da prati efikasnost sprovođenja mera i ciljeva iz Akcionog plana. Takođe, isto telo će imati zadatak da prati i implementaciju aktivnosti iz Strategije razvoja pravosuđa za period 2019-2024. godine, čija se izrada paralelno odvija sa procesom revizije Akcionog plana za Poglavlje 23.

Rokovi predviđeni u Akcionom planu za Poglavlje 23 jednako su definisani i za sprovođenje mera iz Strategije, navodi se u saopštenju Ministarstva pravde.

Poseta Komiteta za jednakost i nediskriminaciju Parlamentarne skupštine Saveta Evrope

Izvor: PS za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice

lanovi Podkomiteta za prava nacionalnih manjina Parlamentarne skupštine Saveta Evrope sastali su se 6. juna u Skupštini AP Vojvodine s predstavnicima institucija AP Vojvodine i saveta nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica povodom razmene iskustva kada je u pitanju ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Potpredsednica Skupštine AP Vojvodine Snežana Sedlar, kao domaćin ovog skupa, obratila se prisutnima, ukratko ih upoznala sa specifičnostima pokrajine i Skupštine AP Vojvodine, istakavši da je pokrajinska Skupština pravo mesto za razgovore o položaju, o pravima nacionalnih manjina i o svim drugim pitanjima u vezi sa ostvarivanjem pune jednakosti i nediskriminacije.

„S ponosom mogu da kažem da je naša skupština prepoznatljiva po tome što u svom radu u službenoj upotrebi ravnopravno koristi šest jezika, na kojima poslanice i poslanici mogu da se obrate na sednicama. To su srpski, mađarski, slovački, hrvatski, rumunski i rusinski jezik. Pored toga, poslanici i poslanice odnedavno mogu da dobiju i skupštinske materijale na manjinskim, svojim maternjim jezicima, kao i da se na jezicima manjina koji su u službenoj upotrebi obrate na sednicama skupštinskih odbora i radnih tela”, rekla je potpredsednica Skupštine APV.

Sedlarova je dodala i to da pokrajinska Skupština ima i posebne odbore koji se bave pitanjima prava nacionalnih manjina.

Potpredsednik Pokrajinske vlade i pokrajinski sekretar za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice Mihalj Njilaš ocenio je današnji sastanak veoma značajnim i pohvalio je odluku da se taj sastanak održi u Novom Sadu, na podneblju gde vekovima u slozi i har-

moniji žive pripadnici mnogih nacionalnih manjina.

„Vojvodina je zaista dobar primer kako u jednom regionu može da funkcioniše razvijena manjinska politika. Ona se zasniva na visokom stepenu razvijenosti informisanja na jezicima nacionalnih manjina, kao i svesti samih pripadnika o svojim pravima. Toj politici takođe doprinosi efikasna službena upotreba jezika i pisama na-

vima, kao i njihovu ulogu. Njilaš se osvrnuo i na aktivnosti njegovog sekretarijata kada su u pitanju manjine, koje se dele na četiri oblasti: na obrazovanje, službenu upotrebu jezika i pisma, kulturu nacionalnih manjina i javno informisanje na jezicima manjina.

Predstavnica Federalne unije nacionalnih manjina (FUEN) Renata Trišler predstavila je Inicijativu sigurnosnog paketa za nacionalne manjine (MSPI), peticiju koja ima za cilj da obezbedi bolju budućnost nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u Evropi. Prema njenim rečima, inicijativa ne želi ničega da liši većinske zajednice ili Evropu, jednostavno želi da te zajednice i Evropa budu raznolikije kada su u pitanju jezici i kulture.

Peticiju je potpisalo više od 1,1 miliona građana iz jedanaest zemalja Evropske unije, tačnije iz Mađarske, Rumunije, Italije, Slovačke, Španije, Bugarske, Litvanije, Hrvatske, Danske, Letonije i Slovenije.

Renata Trišler istakla je da u Evropi živi više od četiri stotine nacionalnih manjina, i da inicijativa zastupa upravo njihove interese.

cionalnih zajednica, razvijena mreža njihovih kulturnih institucija, kao i veoma dobra saradnja s matičnim državama i regionima”, istakao je Njilaš.

Pored toga, resorni sekretar predstavio je normativne okvire koji garantuju zaštitu prava nacionalnih manjina u Srbiji i najvažnije organe pokrajinske uprave koje se bave manjinskim pra-

Sastanku potkomiteta za prava nacionalnih manjina Parlamentarne skupštine Saveta Evrope, kojem je predsedavala poslanica Elvira Kovač, prisustvovali su i brojni predstavnici nacionalnih saveta nacionalnih manjina, koji su pojedinačno izneli svoje stavove, iskustva i ideje kada je u pitanju zaštita prava nacionalnih manjina.

Postoji prostor za unapređenje prava manjina

Centar za regionalizam, uz podršku fondacije „Hanns Seidel“, organizovao je 18. juna u Galeriji Matice srpske u Novom Sadu konferenciju „Status i položaj nacionalnih manjina u državama nastalim raspadom SFRJ“.

Učesnici konferencije – eksperti iz Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Severne Makedonije i Srbije govorili su o zakonskim i institucionalnim okvirima u njihovim zemljama, kao i o stvarnom stanju ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

Uoči otvaranja konferencije novinarima se obratio Aleksandar Popov, direktor Centra za regionalizam, koji je istakao da svaka zemlja u regionu ističe da su prava manjina po najvišim evropskim i svetskim standardima, ali da realno stanje ukazuje da postoji prostor za unapređenje prava manjina za koje je, prema njegovim rečima, neophodna politička volja, ali i demokratizacija unutar samih manjina.

„Postoje mehanizmi, kao što su bilateralni sporazumi, kao mehanizmi za unapređenje položaja nacionalnih manjina, ali se pokazalo da oni nisu dovoljno efikasni. Moglo bi se ići u pravcu stvaranja

regionalnog mehanizma uz, naravno, unapređenje bilateralnih sporazuma“, rekao je Popov.

Prisutnima se obratio i Vlado Radulović iz Kancelarije za ljudska i manjinska prava, koji je podsetio da su zahvaljujući „kolegama iz Hrvatske napravili metodološki okvir, a kasnije, u saradnji sa nacionalnim savetima i predstavnicima državnih i pokrajinskih organa, 2016. godine usvojili strateški dokument Akcioni plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina“.

„Može se reći da je veći deo aktivnosti bio uspešan ili neuspešan u zavisnosti od promene različitih legislativnih akata. Većina aktivnosti bila je vezana za promenu Ustava, tako da stagnaciju od 10 procenata imamo zbog kašnjenja s izmenom tog najvažnijeg dokumenta. Najveći doprinos je ostvaren u oblasti obrazovanja“, naglasio je Radulović.

Potpredsednik Pokrajinske vlade i pokrajinski sekretar za obrazovanje,

propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice Mihalj Njilaš smatra da su za poslednjih 18 godina načinjeni ozbiljni pomaci po pitanju ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

„Imamo i dobre i loše prakse u svakoj od ovih zemalja, koje su nastale raspadom Jugoslavije. Ova konferencija je vrlo dobrodošla i u smislu da se sve to iznese, da bi se sagledao status i položaj nacionalnih manjina i da bi se govorilo o rešenjima, kojima se ti problemi rešavaju. Vojvodina je dobar primer kako u jednom regionu funkcioniše razvijena manjinska politika. Ta politika se zasniva na visokom nivou razvijenosti informisanja na jezicima manjina, na funkcionalnom sistemu obrazovanja na tim jezicima, kao i svesti samih pripadnika manjina. Takođe, tome doprinosi i efikasna službena upotreba jezika i pisma manjina, razvijena mreža kulturnih institucija, kao i visok stepen saradnje sa matičnim državama“, istakao je potpredsednik Pokrajinske vlade.

KAKVO JE STVARNO STANJE U ZEMLJAMA?

Međutim, na probleme u našoj zemlji ukazao je prof. dr Goran Bašić. Kao primer je naveo samu definiciju nacionalnih manjina, koja, između ostalog, govori da je nacionalna manjina svaka grupa državljana Republike Srbije koja je po brojnosti dovoljno reprezentativna. „Šta znači dovoljno reprezentativna? To znači da 275 Cincara koji žive u Srbiji ne može, na primer, da se stara o svojoj kulturnoj baštini“, rekao je Bašić. Kao veliki problem naveo je i nepostojanje podataka o učešću nacionalnih manjina u radu javnih službi u centralnoj Srbiji.

Na probleme sa kojima se suočavaju pripadnici manjina u Bosni i Hercegovini ukazao je dr Zarije Seizović, profesor Fakulteta političkih nauka u Sarajevu. Kako je rekao, sam Ustav ima diskriminišuće elemente. Na primer, građani koji ne žele da se izjasne kao pripadnici jednog od tri konstitutivna naroda, odnosno kao Srbi, Hrvati ili Bošnjaci, ne mogu da se kandiduju za člana Predsedništva.

„Oni koji dolaze iz mešovitih brakova, kao i oni koji pripadaju konsti-

tutivnim narodima, čisti su etnički Bošnjaci, Srbi ili Hrvati, ali ne žele da vrše to svoje pravo etničke pripadnosti, kažu za sebe da su Bosanci, što je u Ustavu i zakonu nepostojeća kategorija, dakle ne možete

se izjasniti kao Bosanac“, rekao je Seizović.

O položaju prava nacionalnih manjina u Hrvatskoj govorio je prof. dr Siniša Tatalović. Kako je istakao, nakon ulaska Hrvatske u Evropsku uniju deo društva, desno orijenti-

san, počeo je da širi antimanjinsko raspoloženje. Takođe je ocenio da i mediji „doprinosu problemu ostvarivanju prava manjina“. Prisutan je govor mržnje a obaveza koju je hrvatska televizija preuzela još 1997. godine, da proizvodi program na šest jezika, nije ni do danas sprovedena. „Imamo dve emisije o manjinama, ali vrlo retko su te emisije i na jezicima manjina“, rekao je Tatalović.

Temi ostvarivanja prava nacionalnih manjina se Centar za regionalizam

posvetio još 2000. godine u okviru skupa održanog u Kotoru. Konferencija je bila prilika da se definiše stanje u bivšim zemljama Jugoslavije, odnosno da se definišu moguća rešenja za poboljšanje postojećeg stanja.

Radojičić: Dekada nije dovoljna da se problemi Roma reše

Izvor: Danas / Nacionalni savet Roma

„U rešavanju problema inkluzije Roma moramo raditi svi zajedno. Pre svega, sa nadležnim ministarstvom i u skladu sa politikom Vlade Srbije. Sa druge strane, lokalni nivo je mesto gde moramo imati konkretne rezultate, a Romi i njihova želja da učestvuju u rešavanju problema je neophodna da bismo išli u dobrom pravcu“, rekao je gradonačelnik Beograda, Zoran Radojičić na zatvaranju Regionalne konferencije „Dekada inkluzije Roma: nasleđe, stečeno iskustvo, najbolji primeri i šta dalje?“, koja je počela u Starom dvoru 20. juna prikazom kulture romske zajednice a završena je konferencijom 21. juna u Palati Srbija.

„Jedna dekada nije dovoljna da se ovi problemi reše i neophodna je stalna i dugoročna saradnja Roma i zajednice. Beograd kao lokalna samouprava sprovodi republičku Strategiju za aktivno uključivanje Roma i Romkinja u društvo od 2016. godine, kao i Strategiju unapređenja položaja Roma od 2009. godine. Planirana je i izrada Akcionog plana Grada Beograda za dalje unapređenje položaja Roma i to će nam u narednom periodu biti prioritet“, ukazao je on.

Radojičić je istakao da Grad Beograd učestvuje i u rešavanju problema neformalnih naselja, a jedan od glavnih ciljeva je ojačavanje romskih porodica, u oblastima stanovanja, obrazovanja, socijalne zaštite, preduzetništva i zdravlja.

„Kada se govori o konkretnim pote-

zima, možemo podsetiti da smo od 2014. godine pomogli 266 porodica u rešavanju stambenog pitanja. Pomogli smo pokretanje sopstvenog biznisa kod 50 porodica, a kroz delatnost Sekretarijata za socijalnu zaštitu organizujemo radionice i finansiramo projekte za obrazovanje mladih, ali i starijih Roma. Svi zajedno, uključujući i romsku zajednicu moramo što češće razgovarati o problemima, prihvatati sugestije, jer je to jedini put da napredujemo. Nadam se da ćemo na sledećim skupovima imati još konkretnije rezultate“, kazao je Radojičić.

Ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Zoran Đorđević naglasio je da sva društva moraju da se izbore sa stereotipima.

„Naš zajednički cilj je da izgradimo

društvo u kome će se Romi u svim državama osećati slobodno, u kom mogu da rade i da im se pruži mogućnost da budu uspešni. Standarde u ministarstvu smo podigli na najviši nivo i želimo da uvedemo zakon o socijalnim kartama po principu Danske, ekonomski osnažimo žene ekonomskim preduzetništvom, pomognemo socijalno osetljive i sprečimo bilo kakvu diskriminaciju. Srbija se može smatrati bogatom jer ima mnogo manjina, na tome nam mnogi zavide i treba tu činjenicu da koristimo kao našu prednost. Zadatak svih nas, države, nevladinih organizacija ali i samih Roma je da svi budemo svesni svoje odgovornosti i učinimo sve šta možemo da se njihov položaj unapredi“, kazao je Đorđević.

Prisutnima se obratila i potpredsed-

nica Vlade Srbije Zorana Mihajlović, koja je i predsednica Vladinog Koordinacionog tela za praćenje realizacije Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja. Ona je upozorila da je puno dnevnih problema sa kojima se susreću Romi i istakla da je veoma važno raditi, pored zdravstva, obrazovanja i zapošljavanja i na njihovom stambenom pitanju, zbog čega Srbija kroz IPA programe već troši oko 9,6 miliona evra.

„Za sada smo obezbedili bolje uslove za život za 700 Roma, a među njima je i 250 dece, koja danas žive u normalnim stanovima. Taj program se realizuje u 13 opština u Srbiji. Takođe, realizujemo i program iz IPA definišući urbanističke planove i tehničku dokumentaciju za stanovanje. I trenutno pregovaramo novu IPA 2018. od 21 miliona evra, koji će služiti najvećim delom za stanovanje Roma i Romkinja“, naglasila je Mihajlović.

U uvodnom delu konferencije govorio je i predsednik Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine, Dalibor Nakić.

„Izuzetno nam je drago što smo deo jednog ovakvog događaja na kome će se ne samo govoriti o problemima sa kojima se romska zajednica u regionu suočava, već će se razmeniti pozitivna iskustva učesnika i istaći primeri dobre prakse u oblasti inkluzije Roma. Veoma su važne preporuke koje će poteći sa konferencije, ali je još važnije na koji način će se pristupiti njihovoj realizaciji u budućnosti. Ono što svakako znam, to je da će preporuke stići na prave adrese i da će sa njima biti upoznati svi relevantni faktori u EU koji imaju uticaja na kreiranje programa sa ciljem unapređenje položaja romske zajednice“, rekao je Nakić.

Prema njegovim rečima podrška

koju Evropska unija pruža procesu integracije Roma je od suštinskog značaja, jer, kako je rekao, Romi su trenutno najveća etnička manjina u Evropi koja broji između 10 i 12 miliona.

„Iz tog razloga proces inkluzije Roma ne sme biti prepušten samo pojedinim evropskim državama, već to mora biti zadatak EU u celini. Samo tako romska zajednica može doživeti preporod i ubrzanim tempom krenuti putem koji vodi ka boljoj budućnosti. Budućnosti u kojoj će romska deca biti ponosna na svoje romsko poreklo, gde će slobodno moći isticati svoj identitet, razvijati ga i afirmisati. Moram naglasiti da od procesa integracije Roma be-

nefit imaju svi građani, a ne samo Romi. Ljudski resursi unutar romske zajednice su neiskorišćeni. Adekvatnom tranzicijom od obrazovanja ka zaposlenju romska zajednica može dati doprinos ekonomskom razvoju i napretku kako regiona zapadnog Balkana tako i Evrope u celini.“

Predsednik Nacionalnog saveta

Roma takođe ocenjuje da je poslednjih nekoliko godina država Srbija mnogo učinila u oblasti unapređenja položaja Roma, što u pojedinim oblastima može predstavljati primer dobre prakse mnogim zemljama u okruženju.

Šefica političkog sektora Delegacije EU u Srbiji Nora Hajrinen naglasila je da su Romi najveća etnička manjina u Evropi.

„Evropska unija je partner Vlade Republike Srbije u procesu unapređenja položaja romske zajednice, izdvojili smo do 11,4 miliona evra za inkluziju, a planiramo da za rešavanje

stambenog pitanja Roma izdvojimo još 20 miliona evra kroz zajedničke projekte. Na svima nama je da učestvujemo u unapređenju njihovog kvaliteta života i da svaka porodica živi bolje i bude potpuno integrisana u društvo“, kazala je Hajrinen.

Ambasadorka Slovačke Dagmar Repčekova zahvalila se svim učesnicima konferencije i ocenila je veoma uspešnom.

„Čuli smo mnogo primera kako život romske zajednice može da se promeni na bolje i ostvarili smo veoma dobru saradnju za budućnost. Da bi inkluzija bila uspešna naši glasovi moraju da se spoje jer svi želimo samo jedno – dostojanstven život svih i ova konferencija je pokazala da je to moguće“, istakla je Repčekova.

Konferencija je održana u organizaciji Ambasade Slovačke Republike u Beogradu

– tokom mandata predsedavanja OEBS-om – i Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Republike Srbije. U pripremi konferencije učestvovao je veliki broj programskih partnera iz redova domaćih i međunarodnih tela i organizacija, dok je glavni implementacioni partner bio Centar za istraživanja migracija iz Beograda.

Predstavници ambasada posjetili BNV

Izvor: BNV

I zaslanici odbrane Republike Austrije, Federalne Republike Njemačke i Republike Bugarske, pukovnik Thomas Ahammer, potpukovnik Thomas Becker i pukovnik Milcho Ignatov posjetili su Bošnjačko nacionalno vijeće.

Važne diplomate u ime Vijeća primili su Dr. Fuad Bačićanin, potpredsjednik, doc. dr. Hasim Mekić, predsjednik Izvršnog odbora i Mirza Hajdinović, sekretar Vijeća, koji su ih upoznali sa glavnim aktivnostima Vijeća i sa problemima Bošnjaka, kao i sa konkretnim prijedlozima Bošnjačkog nacionalnog vijeća za njihovo rješavanje.

Također, diplomate su upoznate sa inicijativom Bošnjačkog nacionalnog vijeća za rješavanje statusa Bošnjaka i statusa Sandžaka, kojom je zatraženo uspostavljanje specijalnog statusa

za regiju Sandžak kao modela za rješavanje statusa bošnjačkog naroda i statusa regije Sandžak i zamoljeni su da svemu upoznaju svoje ambasade i vlade zemalja iz kojih dolaze.

Predškolcima na poklon bojanke „Bosanski, jer smo Bošnjaci“

P redsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća Esad Džudžo sa saradnicima podijelio je 12. juna predškolcima Predškolske ustanove „Mladost“ u Novom Pazaru bojanke, u okviru projekta „Bosanski, jer smo Bošnjaci“.

Bojanke su prilagođene djeci ovog

uzrasta i kroz njih će upoznati osnovu nastave na bosanskom jeziku, kao i simbole i nošnju bošnjačkog naroda u Sandžaku.

Cilj projekta je podizanje svijesti javnosti o korišćenju prava na slobodnu upotrebu maternjeg jezika i pisma u Republici Srbiji kao i rav-

nopravnost bosanskog jezika sa jezikom većinskoga naroda.

Osim u Novom Pazaru, bojanke su podijeljene i predškolcima u Sjenici, a večeras će ih u okviru manifestacije predškolske ustanove „Habiba Stočević“ dobiti i budući prvaci iz Tutina.

Održana svečana akademija „Dan Ivana Antunovića“

Izvor: yueco.rs

Foto: NIU „Hrvatska riječ“

U Velikoj većnici Gradske kuće 14. juna je, u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća, obeležen praznik hrvatske zajednice „Dan Ivana Antunovića“. U okviru obeležavanja ovog značajnog datuma za hrvatsku zajednicu, najuspešnijim učenicima osnovnih i srednjih škola koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku uručene su zahvalnice i nagrade.

biskupa Ivana Antunovića, narodnog prosvetitelja koji je među prvima prepoznao važnost obrazovanja u očuvanju zajednice. Posebno je velik njegov doprinos u negovanju hrvatskog jezika i materijalnom pomaganju u školovanju mnogih učenika, istakao je Magdić.

Predsednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, Jasna Vojnić, zahvalila se svima koji su se odazvali na ovaj poseban dan za hrvatsku zajednicu, Dan Ivana Antunovića, prosvetitelja koji je čvrsto verovao u važnost obrazovanja. Ona je posebno pohvalila sve

đake koji pohađaju nastavu na hrvatskom nastavnom jeziku u osnovnim i srednjim školama, a koji su postigli zapažene rezultate u školskoj 2018/2019. godini.

Obeležavanju „Dana Ivana Antunovića“ u Velikoj većnici Gradske kuće prisustvovali su brojni gosti među kojima i

Zamenik državnog sekretara središnje Kancelarije za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Dario Magdić, podsetio je na značaj zalaganja i delovanja

predstavnicima državnih tela iz Republike Hrvatske i Republike Srbije, generalni konzul RH u Republici Srbiji, kao i predstavnici Gradske uprave Subotica.

Pripadnici srpske i hrvatske manjine žele biti most saradnje

Izvor: RTV

Pripadnici srpske manjine u Hrvatskoj i hrvatske u Srbiji žele biti most saradnje i razvijanju boljih odnosa između dve zemlje, rekao je lider Samostalne demokratske srpske stranke poslanika u Hrvatskom saboru Milorad Pupavac.

Sastanak je 15. juna organizovalo Hrvatsko nacionalno vijeće (HNV), Zajedničko vijeće općina i Srpsko narodno vijeće u Hrvatskoj, uz podršku fudbalskih nacionalnih saveza Srbi-

je i Hrvatske, sa ciljem da se održi fudbalska utakmica u Tavankutu između manjina pomenute dve zemlje, kao i da se razgovara o budućoj saradnji.

Saradnja u oblasti kulture, obrazovanja, kao i prekograničnih projekata bila je tema razgovora na sastanku u Subotici između predstavnika srpske manjine u Hrvatskoj i hrvatske u Srbiji. Obe manjinske partije bore se za bolji život i veće ostvarivanje manjinskih prava.

Na sastanku je zaključeno i da je neophodno da se češće organizuju ovakvi sastanci, a dogovorena je i konkretna saradnja u oblasti obrazovanja, tačnije za razmenu učenika između dve zemlje.

Nakon susreta u DSHV-u Pupavac i Žigmanov sastali su se i sa gradonačelnikom Subotice, Bogdanom Labanom, u Plavoj sali Gradske kuće, kao i sa predstavnicima udruženja izbeglih i prognanih Srba iz Hrvatske.

Obeležena 75. godišnjica deportacije Jevreja

Izvor: TV Subotica

Komemorativnim skupom u Sinagogi 14. juna obeležena je godišnjica deportacije subotičkih Jevreja u nacističke koncentracijske logore tokom Drugog svetskog rata. Preko 4.000 Jevreja odvedeno je u logore smrti, a većina se nije vratila, što je veliki gubitak, kako za Jevrejsku opštinu tako i za naš grad. Vence na spomen ploče u Sinagogi i nekadašnjeg geta položili su predstavnici Grada, jevrejskih opština naše zemlje, gradskih udruženja, verskih zajednica i drugih organizacija.

Pre 75 godina, Marika Birman odvedena je u logor Štrashof kraj Beča, a zahvalnost što je kao beba preživela i vraćena duguje svojoj majci, koju naziva junakom. Osim nje i majke, i

ostali članovi porodice dospeli su u zloglasne logore kao što su Aušvic i Mathauzen, ali se nisu vratili. Bivša Subotičanka sada živi u Izraelu, tamo se zove Marijana Mosković, ima troje dece i sedmoro unučića, ali, uprkos miru, plaši se da se zlo ne ponovi.

Na komemorativnom skupu gradonačelnik Bogdan Laban podsetio je na prijateljske odnose srpskog i jevrejskog naroda, koji su tokom istorije zajedno stradali i delili teške trenutke. Zbog budućih generacija treba da pamtimo i čuvamo sećanje na žr-

tve nastradale zbog druge vere i nacije, rekao je Laban.

U logore smrti odvedeno je oko 4.000 Jevreja od ukupno 6.000, koliko je bilo u Subotici pre rata, koji su činili okosnicu razvoja i bili nosioci privrednog života. U grad se nakon rata vratilo svega 1080, a 1948. godine polovina njih odlazi u Izrael. Prema rečima predsednika Saveza jevrejskih opština Srbije, Roberta Sabadoša, ovaj dan je izuzetno značajan, treba učiti na greškama i ne smemo dozvoliti da se istorija ponovi.

Deportacija Jevreja u logore smrti sprovedena je 16. juna 1944. godine. Jevrejska opština sada broji oko 250 članova, od kojih je među preživelim užas Holokausta svega šestoro živih.

Albanska zajednica

Mustafa: Vlada Albanije finansiraće deo budžeta Nacionalnog saveta u Srbiji

Izvor: N1

Vlada Albanije usvojila je predlog ministra inostranih poslova Genta Cakaja da ubuduće preuzme obavezu redovnog finansiranja Nacionalnog saveta Albanaca u Srbiji, a koliki će biti taj iznos, biće utvrđeno i na osnovu predloga Saveta, izjavio je predsednik tog tela Ragmi Mustafa.

Mustafa je za agenciju Beta izjavio da Zakon o nacionalnim savetima dozvoljava da se te institucije u Srbiji, osim sredstvima iz republičkog budžeta, finansiraju i na druge načine, putem donacija iz različitih izvora, koje uglavnom dolaze iz matičnih zemalja manjina.

„Ovo je prvi put da je Vlada Albanije donela odluku da će redovno finansirati Nacionalni savet Albanaca u Srbiji. Za sada je doneta samo odluka, a kolika će to biti sredstva utvrdiće se na zajedničkom sastanku predstavnika Vlade i Saveta. To finansiranje će pomoći da Nacionalni savet Albanaca funkcioniše punim kapacitetom“, kazao je Mustafa.

Predsednik Nacionalnog saveta Albanaca rekao je da to telo sada ne radi punim kapacitetom zato što su mu za oko 40 odsto smanjena sredstva koja dobija iz republičkog budžeta, do čega je došlo pošto je albansko stanovništvo iz opština Bujanovac,

Preševo i Medvedja bojkotovalo popis stanovništva 2011. godine, a nisu uzete u obzir ni procene o broju stanovnika tih opština iz 2015. godine.

„Odlukom o redovnom finansiranju Nacionalnog saveta Albanaca Vlada Albanije pokazala je ozbiljnost u namerama i interesovanju za pomoć Albancima koji žive u Srbiji“, dodao je Mustafa.

Vlada Albanije je do sada, kao pomoć Albancima koji žive u opštinama Preševo i Bujanovac, izdvojila 50.000 evra u vidu jednokratne pomoći, za potrebe otvaranja vanbolničkog porodilišta u Preševu 2015. godine.

Predsednica NSSNM posetila opštinu Beočin

Izvor: Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine

Utorak, 28. maja 2019. godine, predsednica Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine Ljibuška Lakatoš posetila je opštinu Beočin, gde se sastala sa predstavnicima lokalne samouprave i predstavnicima slovačke nacionalne manjine.

Pozdravili su je predsednik opštine Mitar Milinković i njegovi saradnici, predsednik skupštine opštine Zoran Stokuća i predsednik MZ Lug Kristian Urban.

Na radnom sastanku razgovaralo se o položaju slovačke nacionalne

manjine u celoj opštini, posebno u vezi sa pitanjima obrazovanja, informisanja, kulture i službene upotrebe jezika i pisma, kao i o zakonskoj obavezi jedinica lokalnih samouprava prema kojoj su dužne da u svom budžetu planiraju finansiranje rada nacionalnih saveta.

Festival „Tancuj, tancuj...” – praznik za dušu u Gložanu

Izvor: vojvođanske.rs / Hlas ljudi

U amfiteatru na otvorenom, koji se nalazi u sklopu Sportsko-rekreativno-prosvetnog centra u Gložanu, 15. juna 2019. održan je 49. folklorni festival „Tancuj, tancuj...”. Festival ima za cilj negovanje i očuvanje muzike, pesme, igara i običaja Slovaka.

Na festivalu je nastupilo preko 20 folklornih udruženja iz Gložana, Hajdučice, Padine, Kulpina, Bačkog Petrovca, Aradca, Kisača, Pivnica, Kovačice, Lalića, Stare Pazove, Šida, Erdevika ali i iz inostranstva.

Festival tradicionalno počinje svečanim defileom kroz ulice, gde se na svakoj raskrsnici pomalo zaigra i zasvira. Dolaskom do amfiteatra, svečano se podiže zastava manifestacije i tada Gložan postaje najšarenije i najveselije mesto na svetu. I juče je to bio, uprkos velikoj vrućini.

Uz folklor, održava se i niz pratećih sportskih, kulturnih i prodajnih događaja. Festival „Tancuj, tancuj...” su pratile brojne novinarske i TV redakcije.

U Janošiku na 48. Susretu ispod lipa

Izvor: Vojvođanske / Hlas Ljudu

Susret mladih umetnika, koji svoje radove objavljuju u omladinskom časopisu „Vzlet“ u dodatku „Rozleti“, održan je 18. juna u banatskom selu Janošik.

U organizaciji Novinsko-izdavačke ustanove „Hlas Ljudu“ i časopisa „Vzlet“ u crkvenom dvorištu Slovačke evangelističke crkve u hladovini lipovog drveta, umetnička dela predstavljali su mladi pesnici i prozaisti koji su svoje radove u časopisu objavljivali od septembra 2018. godine do juna 2019.

Celokupni ambijent krasila je i izložba likovnih radova, fotografija, koja se još više istakla na banatskom vetru, u kojem su prisutni uživali.

Odgovorna urednica časopisa „Vzlet“ Jasmina Panjik je tom prilikom istakla da su mnogi slovački vojvođanski pisci i akademski slikari počinjali upravo u časopisu „Vzlet“ i da su mladi talenti

prisutni i u malim selima, kakvo je i selo Janošik, no, kako je rekla, potrebno je samo otkriti talente i kroz časopis pomagati im na njihovom umetničkom putu.

Tradicionalno su dodeljene i nagrade za najbolje radove. U kategoriji literarnih radova Nagradu „Rozleti“ dobila je Jana Domonji iz Kisača, studentkinja slovačkog jezika i književnosti u Novom Sadu, a u kategoriji likovnih radova nagrada je pripala Lidiji Čeman, učenici 8. razreda iz Kisača.

U organizaciji manifestacije su učestvovala i članice Udruženja žena „Ja-

nošičanka“, kao i evangelistička crkva, odnosno sveštenik Slađan Daniel Srdić. Nakon umetničkog dela manifestacije, sveštenik Srdić pozvao je prisutne u razgledanje crkve, koja je povodom praznika Svete Trojice bila ukrašena maramama i grančicama lipa. Ovaj običaj kod vojvođanskih Slovača zabeležen je samo u evangelističkoj crkvi u Janošiku, Kovačici i Padini. Članice Udruženja žena „Janošičanka“ takođe su pokazale gostima instaliranu etno sobu sa eksponatima starim više od

stotinu godina, kao i izložbu seoskih slikara. Nakon ručka, grupa je krenula prema obližnjem selu Hajdučica. Jedinstvena retkost i kognitivno obeležje ovog banatskog sela su dvorac porodice Dundžerski i prekrasan park, sa retkim vrstama drveća. U multinacionalnoj Hajdučici nalazi se i manastir Hajdučica, o kojem je prisutnima govorila jedna od monahinja manastira.

Ukrajinska zajednica

Festival ukrajinskih kulturnih društava u Vrbasu

Izvor: Dnevnik / Naše mesto

Više od 700 članova ukrajinskih kulturnih društava iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Rumunije, Ukrajine i Srbije okupilo se 15. i 16. juna u Vrbasu na 16. Festivalu ukrajinske kulture „Kalina“.

U sklopu festivala najpre je održan okrugli sto na temu očuvanja ukrajinske kulture i tradicije, a nakon toga u prostorijama Kulturno-prosvetnog društva „Karpati“ otvorena je izložba slika i fotografija Tamare i Borisa Baranovski. U takmičarskom

delu izvođene su ukrajinske narodne pesme.

U centru „Drago Jovović“ predstavlja-

na je ukrajinska kuhinja uz etno-izložbu. Na svečanom večernjem koncertu učestvovala su društva iz Novog Sada, Kule, Vrbasa, Sremske Mitrovice, Indije, Vukovara, Prnjavora i drugih mesta.

Realizaciju festivala pomogli su Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, Ambasada Ukrajine u Republici Srbiji, Opština Vrbas, Kulturni centar Vrbas i Centar za fizičku kulturu „Drago Jovović“.

Nagrađeni najbolji radovi projekta „Bunjevačka lipa rič”

Izvor: Bunjevački medija centar

Povodom svršetka 12. nagradnog konkursa dječje stvaralaštva na bunjevačkom jeziku, odnosno projekta „Bunjevačka lipa rič”, u prostorijama Bunjevačke matice u subotu, 8. juna održana je svečana priredba na kojoj su djeca dobila zaslužene zlatne i srebrne nagrade.

Projekt „Bunjevačka lipa rič” traje već dvanaest godina, a njegova ideja je da unaprijedi učenje i njeguje bunjevački jezik kod djece. Projekt podstiče mlade na dječje stvaralaštvo, čuvanje bunjevačke tradicije i običaja, i uk-

ljučuje ih u kulturni život grada.

O tom koliko je važno negovati i brinuti o maternjem jeziku prisutnima

su divanili počasni pridsidnik Matice bunjevačke, gospodin Ivan Sedlak i nastavnik Osnovne škole „Sečenji Ištván” Damir Išpanović.

Na konkurs je pristiglo preko 50 likovnih radova, 22 rada iz oblasti poezije i 23 iz oblasti proze. U projektu su učestvovali Osnovne škole „Sečenji Ištván” – Subotica, „Sveti Sava” – Subotica, „Ivan Milutinović” – Subotica, „Ivan Milutinović” – Mala Bosna, „Matija Gubec” – Tavankut, „Vuk Karadžić” – Bajmak, „Bosa Miličević” – Novi Žednik, „Pionir” – Stari Žednik.

Bunjevačke huncutarije

U četvrtak 20. juna, u Narodnom pozorištu u Somboru, Udruženje građana „Bunjevačko kolo”, pripremila je premijerno amatersku predstavu „Ča Grgine huncutarije” na bunjevačkom jeziku po tekstu Đure Franciškovića a u režiji Nenada Zubovića.

Pridstava je prvi put izvedena prije devetnaest godina na somborskoj pozorišnoj sceni. Rič je o komediji koja prati ljubav dvoje mladih u jednom malom mjestu, dok se otac djevojke protivi njevoj ljubavi. Vesela glumačka ekipa nuz huncutarije, zabavila je i nasmejala publiku. Prepuno pozorište imalo je priliku upoznati se i prisjetiti bu-

njevačke tradicije ko i ikavice.

Članovi dramske sekcije Bunjevačkog kola i GKUD Ravangrad, pripremali su se od početka ove godine a probalo se i na salašu i u mijani. Reakcije publike opravdale su sekciju Bunjevačkog kola koja je uspješno odgovorila glumačkom zadatku.

Pokrovitelj predstave je Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama.

Otvorena Etno kuća bukovinskih Sekelj-Mađara u Vojlovici

Izvor: Pančevo moj kraj

I zuzetno zdanje koje svedoči o istoriji, kulturi i tradiciji Sekelj-Mađara u Pančevu odnedavno krase Vojlovicu, gradski deo Pančeva.

Etno-kuću su otvorili Državni sekretar za nacionalnu politiku Vlade Mađarske Arpad Janoš Potapi, gradonačelnik Pančeva Saša Pavlov i Vilmoš Lečei, predsednik KUD „Tamaši Aron“ iz Pančeva.

Ideja o tome da se kupi kuća pored sedišta MKUD „Tamaši Aron“ u Vojlovici i da se na taj način proširi dvorište rodila se još davno, krajem šezdesetih – početkom sedamdesetih godina.

Na osnovu razgovora sa visokim zvaničnicima Vlade Mađarske i uz donaciju Državnog sekretarijata za nacionalnu politiku, odobrena su sredstva i 20. avgusta 2015. godine potpisan je Ugovor o prodaji. U izgradnju i opremanje Etno kuće sa letnjom pozornicom, Vlada Mađarske uložila je oko 100.000 evra. Usledili su meseci prikupljanja dokumentacije i dozvole za izgradnju. U međuvremenu je doneta odluka o izradi sekelj-kapije, simbola Sekelj-Mađara. Kapija je izrađena u Mađarskoj, mestu Hidaš i odatle je u elementima prevezena u Pančevo.

Aprila 2016. Godine, sekelj-kapija je podignuta i osveštana da svedoči o tome da u Pančevu od 1883. godine žive bukovinski Sekelj-Mađari.

Projekat je nastavljen dobijanjem dozvole za gradnju i postavljanjem temelja Etno kuće septembra 2017. godine. 2018. tokom cele godine se marljivo radilo da bi se do maja 2019. godine završila izgradnja ne samo Etno kuće, već i uređenje celog dvorišnog prostora, izgradnja pomoćnih prostorija za odlaganje starih alata i drva za ogrev, otvorene bine i uređenje dvorišnog dela stare zgrade. Izvođač radova je bila SZR „Šimak“ iz Padine, preduzetnik Jan Šimak, koji su uložili mnogo truda i napora da udovolje svim zahtevima za verodostojan izgled Etno kuće, nalik na vojlovačku kuću u kakvoj su stanovali preci. Na primer: izrada kamina na starinski način, izrada drvenih ukrasa, zidanje ciglom, uređenje staza, parking-prostora i kolskih prilaza.

Meštani Vojlovice, Sekelj-Mađari, sačuvali su mnoge upotrebne predmete, nameštaj i tekstile, rukotvorine, i dobrovoljno su darivali sve to za uređenje Etno kuće. Kuća je bogato opremljena, naročito uzimajući u obzir činjenicu, da je od doseljenja prošlo više od 135 godina.

Gradonačelnik Saša Pavlov izrazio je veliku zahvalnost Vladi Mađarske i istakao da je Pančevo ponosno na svoje sugrađane, potomke Sekelj-Mađara, kao što je ponosno na svih 26 nacionalnih zajednica koje složno žive u ljubavi, toleranciji, komšijskoj brizi i međusobnom poštovanju, što je najveće bogatstvo Pančeva.

Svojim doseljavanjem, Sekelj-Mađari, koji su ovde pronašli svoj dom, dali su veliki doprinos i obogatili Pančevo svojom kulturom, tradicijom i folklorom, a ovo prelepo zdanje ostaje budućim generacijama da nastave da neguju sve vrednosti

koje su im u nasleđe ostavili njihovi preci, rekao je gradonačelnik Pavlov.

Svečano otvaranje Etno kuće bukovinskih Sekelj-Mađara okupilo je sve ljude dobre volje. Mnogo ljudi je nesebično dobrovoljno pomagalo da novo zdanje dobije dušu i da se omogućiti negovanje kulture i tradicije kroz simbolično vraćanje u prošlost. Svečanosti su prisustvovala visoke zvaničnice iz Mađarske i Rumunije, predstavnici zbratimljenog grada Bonjhada na čelu sa gradonačelnicom Fionom Ferenc Iboja, predstavnici nacionalnih zajednica, institucija kulture, kulturno-umetničkih društava i veliki broj građana Vojlovice.

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Publikaciju podržavaju Fondacija za otvoreno društvo i MSP Republike Bugarske.
Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove donatora.